ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420280019
Lietas arhīva Nr. AA43-1037-22/18
ECLI:LV:ADAT:2022:1020.A420280019.10.S

SPRIEDUMS
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2022.gada 20.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Anita Šteinberga,
tiesneši Māris Birzgalis un Margarita Osmane

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par publisko tiesību līguma noslēgšanu citā redakcijā ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem detālplānojuma „Dārzkopības sabiedrība /Nosaukums A/" grozījumu 45 nekustamajiem īpašumiem Uguns ielā, Jurģu ielā un Jāņu ielā, Baložos, Ķekavas novadā, īstenošanas finansēšanā un organizēšanas kārtībā attiecībā uz ielu un inženierkomunikāciju ierīkošanu, sakarā ar Ķekavas novada domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 31.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ķekavas novada dome (turpmāk – dome) ar 2019.gada 1.augusta lēmumu Nr.18 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) apstiprināja izstrādāto administratīvā līguma projektu par detālplānojuma „Dārzkopības sabiedrība /Nosaukums A/" grozījumu 45 nekustamajiem īpašumiem Uguns ielā, Jurģu ielā un Jāņu ielā, Baložos, Ķekavas novadā, izstrādes finansēšanas un īstenošanas kārtību (turpmāk – Administratīvais līgums). Vienlaikus dome nolēma noslēgt līgumu ar attiecīgās teritorijas nekustamo īpašumu īpašniekiem, tostarp nekustamā īpašuma /adrese A/ (turpmāk – pieteicēja nekustamais īpašums), īpašnieku pieteicēju /pers. C/.

[2] Nepiekrītot ar pārsūdzēto lēmumu apstiprinātajam līgumam daļā, kas paredz detālplānojuma īstenošanas finansēšanas un organizēšanas kārtību, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā, tā precizējumos un papildinājumos norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Līgums paredz, ka detālplānojuma īstenošanu 100 % apjomā finansē dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieki, taču tas būtu pilnā apmērā jāapmaksā Ķekavas novada pašvaldībai (turpmāk – pašvaldība). Centralizētās ūdens un kanalizācijas ierīkošana ir katras pašvaldības pienākums, lai nodrošinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Šīs funkcijas pārlikšana uz iedzīvotājiem ir neētiska.

Pieteicējs neiebilst pienākumam ierīkot komunikācijas savā īpašumā, taču nepiekrīt finansēt to ierīkošanu uz pašvaldības zemes. Tāpat ceļu būvniecība ir pašvaldības kompetencē, par ko iedzīvotāji maksā nodokļus.

[2.2] Ja zemes gabalu īpašnieki nepildīs domes prasību par viņu naudu organizēt visu teritorijas infrastruktūru, tad detālplānojums netiks izstrādāts. Tomēr nav samērīgi prasīt no iedzīvotājiem apmaksu par detālplānojuma īstenošanu, jo tā ir pašvaldības autonomā kompetence. Pašvaldībai ir pienākums pildīt savas autonomās funkcijas un ievērot vienlīdzības principu.

[2.3] Citās netālu esošajās teritorijās, piemēram, pa Saulgriežu ielu, ūdens un kanalizācija tika ierīkota par pašvaldības līdzekļiem. Tā kā pašvaldība vieniem iedzīvotājiem komunikācijas ierīko bez maksas, bet citiem prasa maksāt, pašvaldība rīkojas diskriminējoši.

[2.4] Pašvaldība no strīdus teritorijas īpašniekiem iekasē būvniecības nodokli, lai gan būvniecība zemes gabalos ir aizliegta.

[2.5] Pašvaldības autonomā funkcija ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tostarp ūdensapgādi un kanalizāciju. Pašvaldībai jāorganizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana savā administratīvajā teritorijā. Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas izbūve ir pašvaldības pienākums. Savukārt iedzīvotāju pienākums var būt izveidot pieslēgumu no sava īpašuma līdz pašvaldības izveidotajai centrālajai kanalizācijas sistēmai. Ja pašvaldība ir noteikusi kādā teritorijā tādu izmantošanas veidu, kas paredz apbūvi, tad privātpersonas var pieņemt, ka pašvaldība ir apsvērusi, kādā

veidā tā šajā teritorijā īstenos ar attiecīgo apbūves veidu saistītās pašvaldības funkcijas. Pašvaldībai ir jāuzņemas atbildība par savu funkciju īstenošanu teritorijās atbilstoši tam izmantošanas veidam, ko tā pati teritorijas plānojumā noteikusi. Pašvaldībai ir jārēķinās ar tiesisko paļāvību, ko tā personām var būt radījusi, pieņemot noteikta satura teritorijas plānojumu.

Ja likumdevējs kādu funkciju noteicis par pašvaldības autonomo funkciju, tad pašvaldībai ir pienākums to pildīt. Pašvaldībai ir pienākums savas kompetences ietvaros nodrošināt to, ka iedzīvotāju tiesības tiktu īstenotas atbilstošākajā veidā.

[2.6] Ja pašvaldība negrib par savu naudu pievadīt centralizētās komunikācijas iedzīvotāju nekustamajiem īpašumiem, tad tai būtu jāļauj iedzīvotājiem savos zemes gabalos sākotnēji uzstādīt lokālus risinājumus un pieslēgšanos centralizētajiem tīkliem noteikt tad, kad pašvaldība pakāpeniski izbūvēs centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus.

[2.7] Pretēji aizliegumam detālplānojuma teritorijā būvēt pašvaldības bijušajam grāmatvedim ir uzbūvēta dzīvojamā māja un netiek prasīts pieslēgties pie centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas vai izbūvēt to par saviem līdzekļiem.

[3] Dome rakstveida paskaidrojumā lūdza pieteikumu noraidīt, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[3.1] Pieteicēja viedoklis par pašvaldības pienākumu finansēt ielu un inženierkomunikāciju ierīkošanu vērtējams kritiski. Pieteicējs pārāk plaši iztulkojis likumā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas. Normatīvie akti neparedz ne iespējas, ne arī pienākumu pašvaldībai investēt finanšu līdzekļus privātos īpašumos. Lai gan likums nosaka pašvaldības pienākumu organizēt iedzīvotājiem ūdensapgādi un notekūdeņu savākšanu un gādāt par sakārtotu infrastruktūru, tas nenozīmē, ka pašvaldībai ir pienākums arī finansēt šīs infrastruktūras izbūvi. Pašvaldības pienākumi šajā gadījumā aprobežojas ar uzdevumu plānot teritorijas attīstību, lai paaugstinātu vides kvalitāti un veicinātu ilgtspējīgu un racionālu teritorijas izmantošanu. Pašvaldībai nav pienākuma katram privātīpašniekam izbūvēt komunālo infrastruktūru.

[3.2] Pašvaldības autonomo funkciju izpilde ir saistīta ar pašvaldības budžetā pieejamo līdzekļu apjomu. Nepietiekama finanšu līdzekļu apjoma gadījumā pašvaldība patstāvīgi nosaka pašvaldības budžeta prioritātes.

No vienas puses, pašvaldībai ir pienākums gādāt par sakārtotu transporta infrastruktūru un par tādu teritorijas plānošanu un attīstību, lai nodrošinātu personu tiesības pilnvērtīgi izmantot nekustamo īpašumu, kas cita starpā ietver piekļuvi šim īpašumam. Tomēr minētais nenozīmē, ka pašvaldībai ir pienākums nodrošināt, lai līdz ikvienam tās teritorijā esošam nekustamā īpašuma objektam vestu publiskas lietošanas ceļš.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 31.maija spriedumu pieteikums tika apmierināts un Ķekavas novada pašvaldībai uzlikts par pienākumu viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas noslēgt Ķekavas novada domes 2019.gada 1.augusta lēmumā Nr.18 paredzēto administratīvo līgumu ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem, paredzot līguma projekta 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6. un 1.4.7.apakšpunktā norādīto darbu (ielu un inženierkomunikāciju objektu būvniecības dokumentācija un izbūve, bet ne dzīvojamās apbūves ar/bez palīgēkām būvniecība) īstenošanu finansēt Ķekavas novada pašvaldībai. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Tiesa secināja, ka Administratīvā līguma 2.4.4.apakšpunkts paredz, ka pašvaldības īpašumā esošo ielu un centralizēto inženierkomunikāciju būvniecības dokumentācijas izstrādes un izbūves izmaksas sedz detālplānojuma teritorijā esošo nekustamo īpašumu īpašnieki, nevis pašvaldība, īstenojot tās autonomās funkcijas. Proti, pašvaldība detālplānojuma īstenošanas finansēšanā piedalās tikai kā viena no apbūves gabalu īpašniecēm. Tiesa atzina par pamatotiem pieteicēja iebildumus pret attiecīgo līguma apakšpunktu.

[4.2] Ievērojot likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 1. un 2.punktā noteikto, tiesa konstatēja, ka līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6. un 1.4.7.apakšpunktā ir paredzēta pašvaldības autonomajās funkcijās ietilpstošu darbu veikšana (proti, ielu, ietvju un veloceliņu būvniecība, to apgaismošanas ierīkošana un labiekārtošana, lietusūdens novades un kanalizācijas būvniecība, centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve) un dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieku finansiālo līdzekļu ieguldīšana pašvaldības īpašumā.

Tiesa secināja, ka līguma 2.4.apakšpunkts pretēji likuma „Par pašvaldībām" 7.panta otrās daļas nosacījumiem paredz, ka nekustamo īpašumu īpašniekiem, nevis pašvaldībai, būs jāfinansē pašvaldības autonomajās funkcijās ietilpstošu darbu veikšana.

[4.3] Tiesa, atsaucoties uz Senāta judikatūru (*Senāta 2018.gada 20.jūnija spriedums lietā Nr.SKA-170/2018*), nepiekrita pašvaldības paskaidrojumā norādītajam, ka pašvaldības pienākumi autonomo funkciju ietvaros aprobežojas tikai ar teritorijas attīstības plānošanu, nevis kopējas infrastruktūras izbūvi un tās finansēšanu.

Tiesa uzskatīja, ka par to, ka pašvaldība patiesībā apzinās, ka komunālo pakalpojumu organizēšana un pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošana ietver vairāk nekā tikai teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, liecina pašvaldības paskaidrojumos norādītais, ka tā ir finansējusi ielu izbūvi citās tās teritorijās (*lietas 187.lapa*), kā arī pieteicēja iesniegtie dokumenti par pašvaldības centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem citās pašvaldības teritorijās (*lietas 193 – 196.lapa*).

[4.4] Ievērojot Teritorijas attīstības plānošanas likuma 13.panta otrajā un trešajā daļā noteikto, tiesa secināja, ka arī tad, ja detālplānojuma ierosinātāja nav pašvaldība, tā var piedalīties tā izstrādes un īstenošanas finansēšanā. Proti, Teritorijas attīstības plānošanas likums neaizliedz pašvaldībai finansēt detālplānojuma izstrādi un īstenošanu. Turklāt konkrētajā gadījumā pašvaldība ir viena no detālplānojuma teritorijas īpašniecēm.

Tiesa ņēma vērā, ka pašvaldība strīdus teritoriju, kurai izstrādājams detālplānojums, teritorijas plānošanas dokumentos (lokālplānojumā) ir paredzējusi apbūvei. Tāpēc tai jāuzņemas atbildība par nepieciešamo savu autonomo funkciju īstenošanu šajā teritorijā. Prasība dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašniekiem pilnībā finansēt pašvaldības teritorijā un

īpašumā esošu ielu, ietvju un veloceliņu būvniecību, to apgaismošanas ierīkošanu un labiekārtošanu, lietusūdens novades un kanalizācijas būvniecību, kā arī centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūvi nav pamatota un samērīga. Pašvaldības centralizēto komunālo tīklu izveide, kā arī teritorijas labiekārtošana ir pašvaldības autonomā funkcija, kuras veikšanu (būvniecības dokumentācijas izstrādi un izbūvi), ja tā objektīvi nepieciešama, lai attiecīgajā teritorijā varētu īstenot tajā paredzēto pieļaujamo apbūvi, nevar uzvelt uz zemes gabalu īpašnieku pleciem, liekot tiem pilnībā finansēt pašvaldības kompetencē esošo funkciju un objektu ieviešanu, izbūvi un uzturēšanu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka līguma 2.4. un 2.4.4.apakšpunkts, ciktāl tie paredz detālplānojuma īstenošanai paredzētos darbus – ielu un inženierkomunikāciju objektu būvniecības dokumentācijas izstrādi un izbūvi – 100 % apmērā finansēt dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašniekiem, nav taisnīgs.

Tā kā pašvaldībai ir pienākums īstenot likumā „Par pašvaldībām" noteiktās autonomās funkcijas atbilstoši tās teritorijas plānošanas dokumentos pašas noteiktajiem konkrētu teritoriju izmantošanas veidiem, tad, lai pieteicēja nekustamajā īpašumā būtu iespējams veikt tajā pieļaujamo apbūvi, pašvaldībai uzliekams pienākums noslēgt līgumu ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem, paredzot līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6. un 1.4.7.apakšpunktā norādīto darbu (ielu un inženierkomunikāciju objektu būvniecības dokumentācija un izbūve, bet ne dzīvojamās apbūves ar/bez palīgēkām būvniecība) īstenošanu finansēt pašvaldībai.

Tā kā līguma projektu pašvaldība jau ir izstrādājusi un ir nepieciešams tikai koriģēt tajā noteikto detālplānojuma īstenošanas finansēšanu, tiesa atzina, ka minētajam pienākumam atbilstošs izpildes termiņš ir viens mēnesis no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[4.5] Papildus tiesa norādīja, ka pašvaldībai nav noteikti jāīsteno visas detālplānojumā paredzētās būvniecības ieceres nekavējoties. Arī apstiprinātais līguma projekts paredz, ka ēku būvniecību atļauts uzsākt jau pēc ielu un inženierkomunikāciju 1.kārtas izbūves pabeigšanas. Kā tam piekrīt arī pieteicējs, būtu pieļaujama, piemēram, inženierkomunikāciju pakāpeniska ierīkošana, sākotnēji atļaujot iedzīvotājiem veikt apbūvi un izbūvēt lokālus risinājumus, bet pieslēgšanos pašvaldības centralizētajiem tīkliem plānot tad, kad pašvaldība tos izbūvēs. Tāpat iespējams apsvērt, vai detālplānojuma, kas nepieciešams, lai strīdus teritoriju varētu uzsākt apbūvēt, īstenošanai noteikti nepieciešami visi līgumā šobrīd paredzētie darbi (piemēram, veloceliņa ierīkošana).

Tādējādi, pārskatot līgumā paredzētos veicamos darbus un to īstenošanas secību, var tikt ievērota pieteicēja interese veikt sava nekustamā īpašuma apbūvi un vienlaikus samērotas pašvaldības ekonomiskās iespējas īstenot savas autonomās funkcijas.

[4.6] Attiecībā uz pieteicēja lūgumu uzlikt pienākumu pašvaldībai ieguldīt iedzīvotāju naudu, kas samaksāta par nekustamā īpašuma nodokli, un naudu, kuru varētu maksāt kā kompensāciju par zemi, kura atdota ceļa paplašināšanai, strīdus teritorijas infrastruktūras organizēšanai, tiesa norādīja, ka tā ir pašvaldības pašas izvēle, kurus līdzekļus novirzīt kādu pienākumu veikšanai. Līdz ar to tiesa šos jautājumus neregulēja. Pašvaldībai ir pašai jāparedz avoti, no kuriem tā var finansēt savu autonomo funkciju izpildei veicamos uzdevumus.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu dome iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[5.1] Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana un to realizācijas kontrole ir viens no būtiskiem pašvaldības uzdevumiem publisko tiesību jomā, kas tieši vērsts uz autonomo funkciju nodrošināšanu.

Pašvaldībām autonomo funkciju organizēšanā ir rīcības brīvība un plaša kompetence izvērtēt, kurai no autonomajām funkcijām konkrētajā gadījumā piešķirama lielāka nozīme. Pašvaldību autonomo funkciju izpilde ir saistīta ar pašvaldības budžetā pieejamo līdzekļu apjomu. Tādēļ nepietiekama finanšu līdzekļa apjoma gadījumā pašvaldība patstāvīgi nosaka pašvaldības budžeta prioritātes.

Tā kā praksē vairumā gadījumu tieši privātpersonas ir primāri ieinteresētas konkrētās teritorijas ātrākā attīstībā, kad viens no priekšnosacījumiem ir detālplānojuma izstrādāšana, ignorējot pašvaldības noteiktās prioritātes un finansiālās iespējas, pašvaldības budžeta līdzekļi var būt nepietiekami zemes īpašnieku visu iespējamo interešu apmierināšanai. Arī izskatāmajā gadījumā gan pieteicējs, gan arī citas privātpersonas ir vēlējušās īstenot apbūvi bijušajās dārzkopības teritorijās, nevēloties rēķināties ar Ķekavas novada pašvaldības ekonomiskajām iespējām.

Pašvaldībai nav pamata liegt šo nekustamo īpašumu īpašniekiem īstenot teritorijas pārplānošanu ar detālplānojumu, tomēr nav pieļaujams, ka atsevišķu privātpersonu interešu tūlītēja realizācija kļūst par neplānotu papildu slogu pašvaldības budžetam, kas var apdraudēt citu iepriekš iecerēto projektu veiksmīgu realizāciju un secīgi – arī pašvaldības autonomo funkciju kvalitatīvu izpildi.

[5.2] Teritorijas attīstības plānošanas likuma 13.panta trešā daļa noteic, ja detālplānojuma ierosinātājs nav pašvaldība, tā izstrādi un īstenošanu finansē ierosinātājs, par to noslēdzot līgumu ar pašvaldību. Šādā gadījumā pašvaldība var piedalīties detālplānojuma līdzfinansēšanā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šo kārtību noteic Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

Tas nozīmē, ka likumā ir noteikts aizliegums kā imperatīva norma pašvaldībai pilnībā finansēt detālplānojuma izstrādi un īstenošanu, ja detālplānojuma ierosinātājs nav pašvaldība. Vienlaikus likumdevējs ir noteicis izņēmumu no šī principa, paredzot iespēju arī pašvaldībai piedalīties detālplānojuma līdzfinansēšanā, ja pašvaldība noteikusi lielāku detālplānojuma teritoriju par ierosinātāja norādīto.

Konkrētajā gadījumā detālplānojuma ierosinātāju nekustamie īpašumi robežojas ar pašvaldībai piederošajiem nekustamajiem īpašumiem, kuru iekļaušanai kopējā detālplānojuma teritorijā ir funkcionāla nozīme, proti, ar nekustamo

īpašumu /adrese C/, nekustamo īpašumu /Nosaukums/, nekustamo īpašumu /Nosaukums D/ un nekustamo īpašumu /Nosaukums E/, kas pieļauj izmantot pašvaldības līdzfinansējumu detālplānojuma izstrādāšanā.

[5.3] Tiesas secinājumi par pienākuma uzlikšanu vienīgi Ķekavas novada pašvaldībai pilnībā finansēt Administratīvā līguma projekta 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6. un 1.4.7.apakšpunktā norādītos darbus ir vērtējami kritiski, jo tiesa ir nepareizi iztulkojusi likuma „Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punktu, 15.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu un Teritorijas attīstības plānošanas likuma 13.panta trešo daļu.

[6] Pieteicējs rakstveida paskaidrojumos domes apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz jau iepriekš paskaidrojumos sniegtajiem argumentiem. Papildus norādot turpmāk minēto.

[6.1] Ir pieļauta diskriminācija, proti, uz citu dārzkopības sabiedrību /Nosaukums A/ teritorijas daļu detālplānojums izstrādāts jau sen un realizēts no pašvaldības līdzekļiem. Kamēr šajā situācijā pieteicēja un citu nekustamo īpašumu īpašnieku situācija tiek pasliktināta.

[6.2] Dome visu cenšas izdarīt uz pieteicēja un citu nekustamo īpašumu īpašnieku rēķina, liekot maksāt par detālplānojuma īstenošanu lielas summas.

[6.3] Pašvaldība kopš strīdus teritorijas kā apbūves teritorijas ieplānošanas pirmsākumiem ignorē privātpersonu intereses un finansiālās iespējas.

[6.4] Konkrētajā gadījumā tiek skartas nevis kādas atsevišķas privātpersonas, bet lielas apbūves zemju īpašnieku grupas intereses. Arī tiesībsargs ir norādījis, ja likumdevējs kādu funkciju ir noteicis par pašvaldības autonomo funkciju, tad pašvaldībai ir pienākums to pildīt. No likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 1.punkta izriet, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tostarp ūdens apgādi un kanalizāciju. Tāpat arī atbilstoši Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6.panta pirmajai daļai vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā.

[6.5] Administratīvā līguma 2.5.2.7.apakšpunktā norādīts, ka izstrādātās būvniecības dokumentācijas, kā arī izstrādāto un ekspluatācijā nodoto būvju īpašniece ir pašvaldība. Tātad pēc 40 nekustamo īpašumu īpašnieku šī projekta lielākās daļas finansēšanas gala rezultātā īpašnieks projekta rezultātam kļūst tikai pašvaldība, kas ieguldījusi, īstenojot projektu, vien 1/42 daļu no vajadzīgās naudas summas. Pieteicējs uzskata, ka tas ir negodīgi.

[6.6] Pašvaldībai ir jārēķinās ar tiesisko paļāvību, ko tā personām var būt radījusi, pieņemot noteikta satura teritorijas plānojumu.

Motīvu daļa

[7] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums ir apmierināms daļā.

[8] Pieteicēja nekustamais īpašums atrodas bijušās dārzkopības kooperatīvās sabiedrības /Nosaukums A/ teritorijā. Minētās teritorijas daļai, kurā ietilpst arī pieteicēja nekustamais īpašums, 2018.gada 18.oktobrī ar lēmumu Nr.23 dome apstiprināja lokālplānojumu „Lokālplānojums, ar kuru groza Ķekavas novada Baložu pilsētas teritorijas plānojumu 2008. – 2020.gadam, dārzkopības kooperatīvās sabiedrības /Nosaukums A/, Baložos, Ķekavas novadā, teritorijas daļai" (turpmāk – Lokālplānojums) . Ar Lokālplānojumu noteikts, ka minētā teritorija, tostarp pieteicēja nekustamais īpašums, atrodas savrupmāju apbūves teritorijā DzS5 (*https://kekava.lv/wp-content/uploads/2022/01/grafiska-dala.pdf*). Tajā atbilstoši Lokālplānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (*https://kekava.lv/wp-content/uploads/2022/01/teritorijas-izmantosanas-un-apbuves-noteikumi-5.pdf*) 4.1.1.2.apakšpunktam kā galvenie teritorijas izmantošanas veidi paredzēta vasarnīcu apbūve (11002) un savrupmāju apbūve (11001).

Tātad pašvaldība tās teritorijas daļu, kurai apstiprināts Lokālplānojums un kurā ietilpst arī pieteicēja nekustamais īpašums, savos teritorijas plānošanas dokumentos paredzējusi kā izmantojamu vasarnīcu un savrupmāju apbūvei.

Atbilstoši paredzētajai pieteicēja nekustamā īpašuma izmantošanai – apbūvei – un atbilstoši tam noteiktajam nekustamā īpašuma lietošanas mērķim pieteicējs par savu īpašumu attiecīgi maksā arī nekustamā īpašuma nodokli kā par apbūves zemi (*lietas 1.sējuma 38.lapa*).

[9] Atbilstoši Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas 1.punktam būvatļauju izdod, ja būvniecības iecere atbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, lokālplānojumam (ja tāds ir izstrādāts) un detālplānojumam (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem). Savukārt minētā panta trešās daļas 1.punkts paredz, ka būvatļauju neizdod, ja būvniecības iecere neatbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem.

Lokālplānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 59. un 60.punkts paredz, ka pirms lokālplānojuma teritorijas apbūves obligāti jāizstrādā detālplānojums atbilstoši normatīvo aktu prasībām, detalizējot lokālplānojumā noteiktos izmantošanas veidus. Lokālplānojuma īstenošanu veic pēc detālplānojuma izstrādes, izstrādājot būvprojektus un veicot būvniecību atbilstoši detālplānojuma prasībām. Ēku un būvju būvniecību īsteno detālplānojuma Administratīvajā līgumā noteiktā secībā.

Tādējādi ar teritorijas plānošanas dokumentiem atļautā apbūve pieteicēja nekustamajā īpašumā faktiski ir iespējama tikai pēc detālplānojuma izstrādes.

No Teritorijas attīstības plānošanas likuma izriet, ka vietējā pašvaldība detālplānojumu apstiprina ar vispārīgo

administratīvo aktu (29.pants). Detālplānojumu īsteno saskaņā ar administratīvo līgumu, kas noslēgts starp vietējo pašvaldību un detālplānojuma izstrādes īstenotāju. Līgumā, ievērojot Administratīvā procesa likuma noteikumus, iekļauj dažādus nosacījumus, termiņus un atcelšanas atrunas, kā arī prasības attiecībā uz objektu būvdarbu uzsākšanas termiņu, detālplānojuma teritorijas un publiskās infrastruktūras apsaimniekošanu, izbūves kārtām un to secību (31.panta pirmā un otrā daļa).

Tātad bez administratīvā līguma noslēgšanas detālplānojums netiks izstrādāts un pieteicēja apbūves tiesības nebūs realizējamas.

Līgumu pašvaldības piedāvātajā redakcijā pieteicējs nevēlas noslēgt, jo uzskata atsevišķus tā nosacījumus, kas paredz detālplānojuma īstenošanas finansēšanas un organizēšanas kārtību, par netaisnīgiem. Tā kā bez līguma noslēgšanas nevar īstenot apbūvi pieteicēja nekustamajā īpašumā, pieteicējs vērsies tiesā, lai risinātu strīdu par līguma nosacījumiem un panāktu līguma noslēgšanu citā redakcijā.

[10] Pašvaldības apstiprinātā Administratīvā līguma projekta 2.1. un 2.2.apakšpunkts paredz, ka detālplānojuma izstrādi organizē un finansē pašvaldība 100 % apjomā. Savukārt tā 2.4.apakšpunkts paredz, ka detālplānojuma īstenošanu 100 % apjomā finansē dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieki.

Līguma 2.4.2., 2.4.3. un 2.4.5.apakšpunkts paredz, ka dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieki finansē katrs sev piederošo zemesgabalu mērniecību un robežplānu izgatavošanu, kā arī izmaiņu aktualizēšanu zemesgrāmatā. Tāpat katrs zemes gabala īpašnieks sev piederošajā dzīvojamās apbūves zemes gabalā pats finansē ēku būvniecību un individuālo inženierkomunikāciju pievadu izbūvi. No pieteicēja argumentu satura izriet, ka par šiem līguma apakšpunktiem pieteicējs neiebilst. Minētais ir loģiski saprotams, jo attiecīgie līguma apakšpunkti faktiski paredz katra līgumslēdzēja finansiālu ieguldījumu savā nekustamajā īpašumā, tā individuālā attīstīšanā un attiecīgu izmaiņu nostiprināšanā valsts informācijas sistēmās atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Savukārt līguma 2.4.4.apakšpunkts paredz, ka arī ielu un centralizēto inženierkomunikāciju objektu būvniecības dokumentācijas un izbūves plānotās izmaksas sedz dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieki proporcionāli. Proti, minētais apakšpunkts paredz, ka katrs līdzējs finansē 1/42 daļu par katru savā īpašumā esošu dzīvojamās apbūves zemes gabalu vai savstarpēji vienojas par citādu sadalījumu, ņemot vērā, ka pašvaldība finansēs tikai 1/42 daļu no kopējām izmaksām.

No līguma izriet, ka detālplānojuma teritorijā ietilpst 45 nekustamie īpašumi, no kuriem trīs ir pašvaldības īpašumā esošas ielas, bet pārējie 42 ir dzīvojamās apbūves zemesgabali, no kuriem viens pieder pašvaldībai.

Tādējādi 2.4.4.apakšpunkts paredz, ka pašvaldības īpašumā esošo ielu un centralizēto inženierkomunikāciju būvniecības dokumentācijas izstrādes un izbūves izmaksas sedz detālplānojuma teritorijā esošo nekustamo īpašumu īpašnieki, nevis pašvaldība, īstenojot tās autonomās funkcijas. Pašvaldība detālplānojuma īstenošanas finansēšanā piedalās tikai kā viena no apbūves gabalu īpašniecēm.

Pieteicējs pret attiecīgo līguma nosacījumu iebilst. Savukārt pašvaldība, atsaucoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likuma 13.panta trešo daļu, norāda, ka gadījumos, kad detālplānojuma ierosinātājs nav pašvaldība, tā izstrādi un īstenošanu finansē ierosinātājs.

[11] Līgumā norādītie detālplānojuma īstenošanas darbi, kuru izmaksas jāsedz dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašniekiem un par kuriem pieteicējs iebilst, ietver:

1.4.4. ielu un inženierkomunikāciju būvniecības dokumentācija, sadalot būvniecību kārtās:

1.4.4.1. 1.kārta – grants/šķembu segums, lietus ūdens novade (grāvji vai ievalkas), elektroapgāde, centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli. Iespējams sadalījums apakškārtās – gan pa komunikāciju veidiem, gan pa ielu posmiem;

1.4.4.2. 2.kārta – ielu apgaismojums, brauktuves cietais segums, ietve/veloceliņš (ar iespējamu lietus kanalizācijas izbūvi grāvju/ievalku vietā), labiekārtojums. Iespējams sadalījums apakškārtās.

1.4.5. ielu un inženierkomunikāciju 1.kārtas izbūve un nodošana ekspluatācijā;

1.4.6. ielu un inženierkomunikāciju 2.kārtas izbūve un nodošana ekspluatācijā;

1.4.7. pārējo inženierkomunikāciju (ja nepieciešamas) būvniecības dokumentācija, izbūve un nodošana ekspluatācijā (var tikt veikta arī ātrāk).

Līguma 2.5.2. un 2.5.3.apakšpunkts paredz, ka ielu un inženierkomunikāciju būvniecības dokumentācijas, kā arī izbūvēto un ekspluatācijā nodoto būvju īpašniece ir pašvaldība.

Tātad Administratīvais līgums paredz zemes īpašnieku pienākumu izstrādāt būvniecības dokumentāciju un finansēt ielu (tai skaitā ietvju un veloceliņu, grāvju/ievalku vai lietus kanalizācijas, ielu apgaismojuma), kā arī elektroapgādes, centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, kā arī citu inženierkomunikāciju (ja tās nepieciešamas) būvniecību.

Apgabaltiesas ieskatā, katrs no attiecīgajiem darbu veidiem ir jāvērtē atsevišķi.

[12] Teritorijas attīstības plānošanas likuma 13.panta otrā daļa paredz, ka pašvaldībai savā budžetā ir jāparedz līdzekļi teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei. Atbilstoši minētā panta trešajai daļai, ja detālplānojuma ierosinātājs nav pašvaldība, tā izstrādi un īstenošanu finansē ierosinātājs, par to noslēdzot līgumu ar pašvaldību. Šādā gadījumā pašvaldība var piedalīties detālplānojuma līdzfinansēšanā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Apgabaltiesas ieskatā minētā tiesību norma jāvērtē kopsakarā ar likuma „Par pašvaldībām" 7.panta otro daļu, kas

paredz, ka šā likuma 15.pantā paredzēto autonomo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības. Šo funkciju izpilde tiek finansēta no attiecīgās pašvaldības budžeta, ja likumā nav noteikts citādi.

Tātad, ja likumā nav tieši paredzēts, ka attiecīgās pašvaldības funkcijas finansēšanu drīkst nodot privātpersonai, tad nav pieļaujams, ka attiecīgs nosacījums tiek iekļauts administratīvajā līgumā kā detālplānojuma izstrādāšanas (un attiecīgi – apbūves realizācijas) priekšnoteikums.

Konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa nav vērtējusi, vai nepastāv attiecīgi likumā paredzēti izņēmumi.

[13] Kā norādīts Lokālplānojuma Paskaidrojuma raksta (*https://kekava.lv/wp-content/uploads/2022/01/Paskaidrojuma_raksts_t-1.pdf*) 2.4. un 3.3.punktā, lokālplānojuma teritorijā nav esošu inženierkomunikāciju. Lokālplānojuma teritorijā paredzēta inženierkomunikāciju (centralizētās ūdensapgādes, centralizētās kanalizācijas sistēmas, elektroapgādes, gāzes apgādes, elektronisko sakaru, lietusūdens novadīšanas sistēmas un citu) ierīkošana. Lokālplānojumā atbilstoši inženierkomunikāciju turētāju izsniegtajiem nosacījumiem tiek attēlota informācija par vietām, no kurām iespējams nodrošināt Lokālplānojuma teritoriju ar nepieciešamajām inženierkomunikācijām. Atbilstoši inženierkomunikāciju turētāju izsniegtajiem nosacījumiem lokālplānojuma teritorija ir jānodrošina ar inženierkomunikācijām no šādām vietām:

1) ūdensapgādes pieslēgumu paredzēt pie pilsētas maģistrālajiem ūdensvada tīkliem Saulgriežu ielas un Grāvju ielas krustojumā un Saulgriežu ielas un Jāņu ielas krustojumā, veidojot ūdensapgādes tīklu sacilpojumu (6.att.);

2) sadzīves kanalizācijas pieslēgumu paredzēt pie pilsētas maģistrālajiem sadzīves kanalizācijas tīkliem Saulgriežu ielas un Jāņu ielas krustojumā (6.att.);

3) elektroapgādes pieslēguma noteikšanai ir jāizstrādā perspektīvā paredzēto objektu elektroapgādes shēma saskaņā ar paredzēto objektu elektrisko slodžu orientējošiem aprēķiniem; lokālplānojuma teritorijai tuvākā 20/0.4kV transformatoru apakšstacija atrodas Saulgriežu ielas un Mārtiņa ielas krustojumā, pa Saulgriežu ielu gar Lokālplānojuma teritoriju izbūvētas 0.4kV kabeļu līnijas (8.att.);

4) gāzes apgāde iespējama no esoša sadales gāzesvada ar spiedienu līdz 0.4 MPa, kas izbūvēts Saulgriežu ielā (7.att.).

[14] Kā secināms no Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumā norādītā (1.panta 2., 3., 4., 11., 12.punkts) un kā tas arī ir saprotams no vārdu tiešās nozīmes, centralizēta kanalizācijas un ūdensapgādes sistēma ir tāda, kuru kopīgi lieto vairāki lietotāji (ārējo tīklu un būvju kopums) un kura atrodas attiecīgā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā, valdījumā vai turējumā. Tātad tāds cauruļvads (ūdenssaimniecības sistēmas daļa), kam pieslēdzas vairāku zemesgabalu īpašnieki, pats par sevi veido centralizēto sistēmu. Savukārt pieslēgums ir tā sistēmas daļa, kas savieno individuālā lietotāja sistēmu ar kopīgi lietoto; pieslēgums nevar būt tāda sistēmas daļa, kurai pieslēdzas citi lietotāji.

Lai arī Lokālplānojumā tiek runāts par ūdensapgādes un sadzīves kanalizācijas pieslēgumu, no Paskaidrojuma rakstā (ievērojot arī tā grafiskajā daļā (6.-8.attēls)) norādītā konstatējams, ka faktiski Lokālplānojums paredz centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas izbūvi (esošās sistēmas paplašināšanu), nevis risinājumus pieslēgumam jau esošai centralizētai sistēmai. Konkrētajā gadījumā līdz katram zemesgabalam izbūvējamais cauruļvads veidotu centralizētu sistēmu, nevis lietotāja pieslēgumu centralizētajai sistēmai.

Tātad, lai izvērtētu pašvaldības tiesības izvirzīt strīdus nosacījumu, ir jāpiemēro tiesību normas, kas attiecas uz centralizēto ūdenssaimniecības sistēmu izbūvi, nevis pieslēgšanos tai.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6.panta trešā daļa paredz: lai nodrošinātu vides aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vietējās pašvaldības dome, izvērtējusi centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas ierīkošanas ekonomisko pamatojumu, saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas normatīvajiem aktiem teritorijas plānojumā nosaka apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas, kā arī apbūves noteikumus šādās teritorijās.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6.panta ceturtā daļa savukārt paredz, ka vietējās pašvaldības dome izdod saistošos noteikumus, kuros paredz kārtību, kādā ūdensapgādes tīkli vai kanalizācijas tīkli un būves tiek pievienotas centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Panta sestā daļa noteic, ka vietējās pašvaldības dome var izdot saistošos noteikumus par līdzfinansējumu nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, nosakot līdzfinansējuma apmēru un tā saņemšanas nosacījumus.

Tātad, ja pašvaldība, izvērtējot centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas ierīkošanas ekonomisko pamatojumu, teritorijas plānojumā ir noteikusi, ka attiecīgajā apbūves teritorijā ir ierīkojama centralizētā ūdensapgādes sistēma un centralizētā kanalizācijas sistēma, tad tieši pašvaldībai attiecīgā sistēma ir jāizbūvē, nodrošinot, ka zemesgabalu īpašnieki tai var pieslēgties. Apgabaltiesa nekonstatē likumā atrunātus gadījumus, kad attiecīgās pašvaldības autonomās funkcijas izpilde varētu tikt finansēta no privātiem līdzekļiem. Nekustamo īpašumu īpašniekiem ir jāuzņemas tikai pieslēgumu ierīkošana un finansēšana.

Nav pamata uzskatīt, ka pašvaldības pienākumi šajā gadījumā aprobežojas tikai ar uzdevumu plānot teritorijas attīstību.

Likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 1.punktā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta funkcija organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tostarp ūdensapgādi un kanalizāciju. Tāpat arī atbilstoši Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6.panta pirmajai daļai vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā.

Ievērojot minēto tiesisko regulējumu, arī Senāts ir atzinis (sk. *2018.gada 20.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-170/2018 9.punktu*), ka ir jānošķir centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas izbūve no pieslēgšanās centralizētajai kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai. Proti, centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas izbūve ir pašvaldības pienākums, savukārt pašvaldības iedzīvotāju (zemesgabalu īpašnieku) pienākums var būt izveidot pieslēgumu no sava īpašuma līdz pašvaldības izveidotajai centrālajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai.

Ievērojot minēto, atbildētāja bez tiesiska pamata ir izvirzījusi privātpersonām nosacījumu – centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas daļas izbūve un finansēšana.

[15] Nav pamatoti atbildētājas apsvērumi, ka pašvaldības budžeta līdzekļu nepietiekamība attiecīgās ieceres realizācijai var būt pamats šo funkciju nodot detālplānojuma ierosinātājiem – zemes īpašniekiem.

Kā jau norādīts, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6.panta trešā daļa paredz, ka pašvaldība, lai noteiktu, kurās apbūves teritorijās veidojamas centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas, izvērtē sistēmu ierīkošanas ekonomisko pamatojumu. Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumu Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" 34.punkts paredz: ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabos vides kvalitāti, notekūdeņu savākšanai izmanto decentralizētas kanalizācijas sistēmas vai cita veida ietaises, kas nodrošina līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni. Šādu lēmumu pamato ar tehniski ekonomiskās izpētes un vides izpētes rezultātiem. Ja tiek izveidota decentralizēta kanalizācijas sistēma, attiecīgā pašvaldība nodrošina visu tajās savākto notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Attiecīgā pašvaldība informē reģionālo vides pārvaldi par lēmumu veidot decentralizētu kanalizācijas sistēmu.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu pieņemtie Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (*redakcijā, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī*) tāpat paredz centralizētās ūdensapgādes sistēmas plānošanā ņemt vērā citstarp tehniski ekonomisko pamatojumu (149.punkts); attiecībā uz notekūdeņu savākšanu tiek paredzēts noteiktos gadījumos obligāti ierīkot centralizētu sistēmu (156.punkts); tomēr noteikumos paredzēta iespēja ierīkot individuālu ūdensapgādi, individuālas attīrīšanas ietaises vai hermētiski izolētu krājrezervuāru katrā apbūves gabalā, paredzot iespēju pieslēgties centralizētajiem tīkliem, kad tie tiks izveidoti (151., 156.punkts).

Ievērojot, ka centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas veidošana ir pašvaldības pašas funkcija, norma ir saistāma vispirms ar pašas pašvaldības ekonomiskajām iespējām iepretim interesei sasniegt augstākus vides aizsardzības standartus.

Var piekrist, ka pašvaldībai var nebūt finansiālu iespēju īstenot centralizētās sistēmas būvniecību uzreiz visās teritorijās, kurās iedzīvotāji vēlas apbūvēt nekustamos īpašumus. Vienlaikus nevar aizmirst, ka pašvaldībai ir jārīkojas tiesību normu ietvaros un tā nevar tādēļ vien atstāt pašvaldības funkciju īstenošanu pašu iedzīvotāju ziņā. Lai vienlaikus ievērotu gan individuālās, gan sabiedrības kopējās intereses, pašvaldībai savas ekonomiskās iespējas ir jāsamēro ar privātpersonu attīstības interesēm. Instruments, ko tiesiskajā sistēmā pašvaldība var izmantot, lai to izdarītu, ir teritorijas attīstības plānošana. Ievērojot, ka pašvaldības teritorijā noteiktos gadījumos ir ar likumu noteikts pienākums ierīkot centralizētu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, pašvaldībai ar šo pienākumu ir jārēķinās, nosakot teritorijas plānojumā noteiktus teritorijas izmantošanas veidus. Ja pašvaldība ir noteikusi kādā teritorijā tādu izmantošanas veidu, kas paredz apbūvi, tad privātpersonas var pieņemt, ka pašvaldība ir apsvērusi, kādā veidā tā šajā teritorijā īstenos ar attiecīgo apbūves veidu saistītās pašvaldības funkcijas. Tā kā pašvaldībai ir jāuzņemas atbildība par savu funkciju īstenošanu teritorijās atbilstoši tam izmantošanas veidam, ko tā pati teritorijas plānojumā noteikusi, tai ir jārēķinās ar tiesisko paļāvību, ko tā personām var būt radījusi, pieņemot noteikta satura teritorijas plānojumu. Vajadzības gadījumā arī šie apsvērumi var būt pamatojums pašvaldībai atļaut pagaidu risinājumus laikā, līdz tiks izbūvēta centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma.

Proti, apstāklis, ka pašvaldībai šobrīd nav resursu attiecīgās pašvaldības funkcijas nodrošināšanai, nenozīmē, ka tā attiecīgās funkcijas īstenošanu var nodot iedzīvotājiem – tā vietā pašvaldība var rast citus risinājumus, piemēram, līdz centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu izbūvei atļaujot ierīkot individuālu ūdensapgādi.

[16] No Lokālplānojuma Paskaidrojuma raksta 3.1. un 3.2.punkta, kā arī Kadastra informatīvās sistēmas ziņām konstatējams, ka transporta kustība Lokālplānojuma teritorijā tiek paredzēta pa transporta infrastruktūras teritorijām (TR) – Saulgriežu ielu, Jāņu ielu, Grāvju ielu, Uguns ielu un Jurģu ielu, kas ir pašvaldības ielas. Attiecīgi lokālplānojums paredz jau esošu pašvaldības ielu paplašināšanu (plānotais ielas platums starp sarkanajām līnijām Uguns ielai un Jurģu ielai noteikts 9 metri), nevis risinājumus pieslēgumam pašvaldības ceļam.

Likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta funkcija gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu, tostarp ielu un ceļu būvniecība, rekonstruēšanu un uzturēšanu, ielu apgaismošanu.

Tomēr jāņem vērā likuma „Par autoceļiem" 2.pantā noteiktie autoceļu finansēšanas noteikumi. Proti, saskaņā ar minētā likuma 2.panta otro daļu pašvaldību ceļu un ielu pārvaldīšana, uzturēšana, projektēšana, renovācija, rekonstrukcija un būvniecība tiek finansēta no pašvaldību līdzekļiem un valsts līdzekļiem. Pašvaldību ceļu un ielu uzturēšanas, projektēšanas, renovācijas, rekonstrukcijas un būvniecības finansēšanai var izmantot arī privātos līdzekļus.

Ievērojot minēto, secināms, ka gadījumā, ja detālplānojuma ierosinātājs nav pašvaldība, administratīvajā līgumā var tikt

paredzēts, ka pašvaldības ielu projektēšana un pārbūve tiek finansēta no detālplānojuma ierosinātāja līdzekļiem.

Ievērojot minēto, attiecīgais Administratīvā līguma nosacījums nav atzīstams par prettiesisku.

[17] Administratīvā līguma 1.4.4. un 2.4.4.apakšpunkts noformulēts tādējādi, ka paredz nekustamo īpašumu īpašnieku līdzfinansējumu par elektroapgādi. Apgabaltiesas ieskatā, no attiecīgā formulējuma nav nepārprotami izsecināms lietotā jēdziena „elektroapgāde" lietojums – vai konkrētajā situācijā ar to ir saprotami ielu elektroapgādes risinājumi (ielu apgaismojumam, izgaismotām gājēju pārejām u.tml.) vai nekustamo īpašumu pieslēgums elektroapgādes tīkliem, vai vēl kas cits. Jāņem vērā, ka jautājumu par individuālo inženierkomunikāciju pievadu katram apbūves zemes gabalam – būvniecības finansēšanu regulē Administratīvā līguma 2.4.5.apakšpunkts (par kura tiesiskumu lietā nepastāv strīds), tātad nav pamata uzskatīt, ka šis jautājums tiek risināts arī Administratīvā līguma 1.4.4. un 2.4.4.apakšpunktā. Lokālplānojuma Paskaidrojuma rakstā ir tikai raksturota esošā situācija (lokālplānojuma teritorijai tuvākā 20/0.4kV transformatoru apakšstacija atrodas Saulgriežu ielas un Mārtiņa ielas krustojumā, pa Saulgriežu ielu gar Lokālplānojuma teritoriju izbūvētas 0.4kV kabeļu līnijas) un apzināta nepieciešamība izstrādāt perspektīvā paredzēto objektu elektroapgādes shēmu, līdz ar to arī no Lokālplānojuma nav saprotams, kādus tieši risinājumus paredz „elektroapgāde" (vai tā ir pārvades un sadales sistēma, pieslēgums vai kas cits).

Kā secināms no Elektroenerģijas tirgus likuma, elektroenerģijas sistēmu veido elektroenerģijas ražošanas iekārtas, pārvades un sadales sistēmas un elektroenerģijas patēriņa iekārtas, kas ir savstarpēji savienotas un nepieciešamas elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam (4.panta pirmā daļa). Regulators nosaka sistēmas pieslēguma noteikumus elektroenerģijas ražotājiem un lietotājiem, kā arī pieslēguma maksas noteikšanas metodiku galalietotājiem (8.panta otrā daļa). Pieslēguma maksa atbilst pamatotām attiecīgās sistēmas pieslēguma ierīkošanas izmaksām. Jauna sistēmas dalībnieka pieslēguma maksa neietver sistēmas attīstības izmaksas (9.pants).

Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai" lietotajām definīcijām pieslēgums ir sistēmas operatora elektrotīkla daļa no pieslēguma vietas līdz elektroietaišu piederības robežai (2.7.apakšpunkts), pieslēguma vieta ir pieslēguma punkts sistēmā, no kura atbilstoši pamatotām tehniskām prasībām un par ekonomiski pamatotām izmaksām iespējams atbilstošā kvalitātē nodrošināt sistēmas pakalpojumu (2.6.apakšpunkts). Pieslēguma maksu nosaka, ņemot vērā ar pieslēguma nodrošināšanu saistītās ekonomiski pamatotās izmaksas, kuras pieslēguma maksā ietver atkarībā no attiecīgā pieslēguma nodrošināšanai faktiski veicamajām darbībām un pieslēguma līguma noteikumiem, cita starp – ņemot vērā būvdarbu izmaksas – izmaksas, kas saistītas ar būvdarbiem sistēmas operatora elektrotīklā konkrēta pieslēguma nodrošināšanai (40.punkts). Atkarībā no pieprasītās pieslēguma atļautās slodzes un sprieguma būvdarbu izmaksas pieslēguma maksā ietver sistēmas operatora elektrotīkla daļu, kuru ierīko vai pārbūvē pieslēguma nodrošināšanai, proporcionāli pieslēdzamā objekta atļautajai slodzei, bet ne tālāk kā: līdz 110 kV apakšstacijai (to neieskaitot) – pieslēgumam ar spriegumu līdz 0,4 kV un ievadaizsardzības aparāta strāvas lielumu līdz 100 ampēriem; līdz 330 kV apakšstacijai (to neieskaitot) – pieslēgumam ar spriegumu līdz 0,4 kV un ievadaizsardzības aparāta strāvas lielumu virs 100 ampēriem, kā arī pieslēgumam ar spriegumu 6–20 kV.

Līdzīgs regulējums bija ietverts arī pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošajā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2018.gada 27.marta lēmumā Nr.1/7 „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem".

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka sistēmas lietotājam (izskatāmajā gadījumā – nekustamā īpašuma īpašniekam) ir jāsedz pieslēguma maksa, kas noteiktos gadījumos paredz arī izmaksas par būvdarbiem sistēmas operatora elektrotīklā pieslēguma nodrošināšanai. Līdz ar to attiecīga nosacījuma iekļaušana Administratīvajā līgumā pati par sevi nebūtu prettiesiska.

Tomēr, kā jau apgabaltiesa konstatēja, konkrētajā gadījumā no līguma satura nav saprotams, kādas tieši elektroapgādes izmaksas īpašniekiem ir jāsedz. Šāds nekonkretizēts līguma nosacījums nevar tikt atzīts par tiesisku.

[18] Administratīvā līguma 1.4.7.apakšpunkts paredz īpašnieku pienākumu izstrādāt būvniecības dokumentāciju un finansēt arī pārējo inženierkomunikāciju būvniecību, ja tās ir nepieciešamas.

Apgabaltiesa atzīst, ka arī šādi formulēts pienākuma saturs nav skaidrs, jo nav saprotams, vai runa ir par centralizētas sistēmas (piemēram, gāzes apgādes) vai pieslēguma kādai centralizētai sistēmai izbūvi. Šāds nekonkretizēts līguma nosacījums nevar tikt atzīts par tiesisku.

[19] Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka Administratīvā līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6.un 2.4.4.apakšpunkts ir tiesiski, ciktāl tie paredz zemes īpašnieku pienākumu izstrādāt būvniecības dokumentāciju un finansēt ielu (tai skaitā ietvju un veloceliņu, grāvju/ievalku vai lietus kanalizācijas, ielu apgaismojuma) būvniecību. Zemes īpašniekiem bez tiesiska pamata uzdots pienākums izstrādāt būvniecības dokumentāciju un finansēt centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas būvniecību, jo likums neparedz attiecīgās pašvaldības autonomās funkcijas izpildi finansēt no privātpersonu līdzekļiem. Savukārt Administratīvā līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6., 1,4,7. un 2.4.4.apakšpunktā noteiktais pienākums zemes īpašniekiem izstrādāt būvniecības dokumentāciju un finansēt elektroapgādi un pārējo nekonkretizēto inženierkomunikāciju izbūvi nav tiesisks, jo attiecīgo pienākumu saturs nav pietiekami konkretizēts.

Ievērojot minēto, pašvaldībai uzliekams pienākums noslēgt līgumu ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem, paredzot, ka līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6.apakšpunktā norādīto darbu – centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu

būvniecības dokumentācijas izstrāde, izbūve un nodošana ekspluatācijā – īstenošanu finansē no pašvaldības budžeta, kā arī izslēdzot vai precizējot nekonkretizētos līguma 1.4.4. un 1.4.7.apakšpunkta nosacījumus par elektroapgādes un citu nepieciešamo inženierkomunikāciju dokumentācijas izstrādi, izbūvi un nodošanu ekspluatācijā par zemes īpašnieku līdzekļiem.

[20] Apgabaltiesa norāda, ka izskatāmajā lietā nav izšķirošas nozīmes pieteicēja iebildumiem par detālplānojuma izstrādes procesu kopumā, cita starp par to, ka detālplānojums bija izstrādājams visai dārzkopības sabiedrībai /Nosaukums A/ kā vienotai teritorijai kopumā, nevis pa daļām, kā rezultātā vienai teritorijas daļai (kam detālplānojums izstrādāts ātrāk) bijusi iespēja detālplānojuma realizāciju pilnībā finansēt no pašvaldības budžeta līdzekļiem, savukārt citai daļai detālplānojums realizējams par zemes īpašnieku līdzekļiem. Konkrētajā gadījumā pieteikums ir iesniegts un lieta ir ierosināta tikai par atsevišķiem Administratīvā līguma nosacījumiem, līdz ar to tiesai nav pamata vērtēt detālplānojuma izstrādes procesu kopumā.

[21] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Par pieteikumu par lietas ierosināšanu Administratīvajā rajona tiesā samaksāta valsts nodeva 30 *euro* (*lietas 5.lapa*). Tā kā pieteikums apmierināms daļā, no pašvaldības par labu pieteicējam piespriežama samaksātā valsts nodeva 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

daļēji apmierināt /pers. C/ pieteikumu par publisko tiesību līguma noslēgšanu citā redakcijā ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem detālplānojuma „Dārzkopības sabiedrība /Nosaukums A/" grozījumu 45 nekustamajiem īpašumiem Uguns ielā, Jurģu ielā un Jāņu ielā, Baložos, Ķekavas novadā, īstenošanas finansēšanā un organizēšanas kārtībā attiecībā uz ielu un inženierkomunikāciju ierīkošanu.

Uzlikt pienākumu Ķekavas novada pašvaldībai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas noslēgt Ķekavas novada domes 2019.gada 1.augusta lēmumā Nr.18 paredzēto administratīvo līgumu ar pieteicējam labvēlīgākiem nosacījumiem, paredzot, ka līguma 1.4.4., 1.4.5., 1.4.6.apakšpunktā norādīto darbu – centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu būvniecības dokumentācijas izstrāde, izbūve un nodošana ekspluatācijā – īstenošanu finansē no pašvaldības budžeta, kā arī izslēdzot nekonkretizētos līguma 1.4.4. un 1.4.7.apakšpunkta nosacījumus par elektroapgādes un citu nepieciešamo inženierkomunikāciju dokumentācijas izstrādi, izbūvi un nodošanu ekspluatācijā par dzīvojamās apbūves zemes gabalu īpašnieku līdzekļiem.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Piespriest no Ķekavas novada pašvaldības par labu /pers. C/ (personas kods /personas kods/) valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneši M.Birzgalis

M.Osmane

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.